

RAPORT ZE SPACERU Z PRZEWODNIKIEM – 14.09.2019 R.

REALIZACJA PROGRAMU PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ I DZIAŁAŃ AKTYWIZACYJNYCH
Z ELEMENTAMI EDUKACYJNYMI – ZADANIE IV- WEEKENDOWE SPACERY Z PRZEWODNIKIEM

WEEKENDOWY SPACER Z PRZEWODNIKIEM – 14.09.2019 R.

Głównym zamierzeniem organizacji spacerów z przewodnikiem jest przedstawienie uczestnikom historii miasta, jego unikalnych cech, a także promowanie idei rewitalizacji oraz prowadzonych działań rewitalizacyjnych i partycypacyjnych. Spacerzy mają charakter otwarty - każdy chętny może wziąć w nich udział.

Czwarty spacer z przewodnikiem został zorganizowany w sobotę 14 września 2019 r. Jego celem było przedstawienie historii „z dreszczykiem”, którymi żyły różne pokolenia Żyrardowian.

1. PODSUMOWANIE PRZEPROWADZONYCH DZIAŁAŃ INFORMACYJNO-PROMOCYJNYCH

Organizatorzy spotkania starali się dotrzeć z informacją o wydarzeniu do jak najszerszego grona odbiorców i zachęcić ich do przybycia na spotkanie. W tym celu przeprowadzono wielokanałową akcję informacyjną.

Mikrofestyn
„Roztańczony Żyrardów”
14.09.2019 r. godz. 14⁰⁰ – 19⁰⁰
przy Klubie Seniora na ul. Waryńskiego 1

14:00 – 16:30 Warsztaty rękodzielnicze i kulinarne:
Razem przygotowujemy niezapomniane przyjęcie!

16:30 – 19:00 Potancówka przy muzyce na żywo.
Zagra: Orkiestra Macieja Kierzkowskiego!

Ponadto:

- Strefa gastronomiczna (m.in. grill).
- Gry, zabawy i konkursy dla dzieci.
- Malowanie buziek.
- Stoisko rewitalizacyjne.

godz. 19:00 - Spacer z przewodnikiem
"Kryminalny Żyrardów"
Poznaj tajemnice miasta!
Start: przy wejściu do parku im. K. Ditttricha
(od strony budynku Muzeum Mazowsza Zachodniego
przy ul. K. Ditttricha 1)

WSPIERAJA NAS:

W 30 miejscach w Żyrardowie rozwieszone zostały plakaty w formacie B1. Były to miejsca, w których mieszkańcy najczęściej są informowani o wydarzeniach, imprezach, spotkaniach.

Dotarcie do interesariuszy było również możliwe poprzez portal społecznościowy Facebook. Informacja o wydarzeniu została opublikowana przez fanpage Urzędu Miasta oraz fanpage Rewitalizujemy Żyrardów. Posty te zostały udostępnione również przez lokalne media oraz osoby prywatne.

W efekcie przeprowadzonych działań informacyjno-promocyjnych na spacer przybyły 22 osoby. Byli to mieszkańcy miasta. Dodatkowo w spacerze udział wziął przedstawiciel Urzędu Miasta. Lista obecności znajduje się w załączniku nr 1.

2. PODSUMOWANIE PRZEBIEGU SPACERU

TYTUŁ/TEMAT spotkania	Spacer z przewodnikiem - Szlakiem żyrardowskich szkół i przedszkoli
W ramach zadania	Realizacja programu partycypacji społecznej i działań aktywizacyjnych z elementami edukacyjnymi
Data spotkania	14 września 2019 r. g. 19.00 – 20.30
Miejsce spotkania	Żyrardów, ul. Karola Dittricha 1, przed Muzeum Mazowsza Zachodniego
Uczestnicy	Interesariusze procesu - mieszkańcy Miasta Żyrardowa i inne osoby zainteresowane procesem rewitalizacji, które odpowiedziały na otwarte zaproszenie dotyczące spaceru
Przewodnik	P. Marta Grzywacz, dziennikarz, przewodnik po Warszawie

Przebieg spaceru:

Czas	Temat
05'	Rozpoczęcie spaceru i przywitanie uczestników: – Przedstawienie się przewodnika
80'	Spacer „Kryminalny Żyrardów”: 1. Willa Karola Dittricha jr 2. Park Dittricha 3. Kantor 4. Ulica Armii Krajowej – wille kierownictwa fabryki 5. Ulica Jana Kilińskiego (dawna Bracka)– wyrok na Arno Dachsa 6. Ulica 1 Maja 74, restauracja Przystanek 7. Pałacyk Tyrolski – ulica B. Limanowskiego 8. Ulica Henryka hr. Łubieńskiego (dawna 16 stycznia)
05'	Podsumowanie i zakończenie spaceru

Trasa spaceru obejmowała ważne przestrzenie i obiekty na terenie obszaru rewitalizacji. Pierwszym punktem spaceru była willa Karola Dittricha jr, czyli obecnie Muzeum Mazowsza Zachodniego. W tym punkcie została przedstawiona historia budynku, a także opowieść o nieszczęśliwej miłości młodego Dittricha. Z tym związana jest także legenda dotycząca tajemniczego zniknięcia ukochanej Dittricha jr, co w rzeczywistości było wynikiem braku zgody ojca młodego Karola na ślub z wybranką ze względu

na różnice klasowe. Tragicznym finałem historii był pożar, podczas którego spłonął obraz ukochanej Dittricha jr, traktowany przez niego niczym relikwie.

Następnie grupa udała się do Parku Dittricha, w którym przewodniczka opowiedziała o morderstwie, dokonanego przez Franciszka Kruka 26 lipca 1969 roku. Należy podkreślić, że dla części uczestników spaceru ta tragiczna historia była wciąż żywa. Jeden z uczestników wskazał, że znał ofiarę i chodził z nią do szkoły. Wspólnie z przewodniczką, osoby biorące udział w spacerze próbowały zidentyfikować miejsce, gdzie doszło do tragedii. Poza historią zabójstwa przewodniczka zobrazowała również jak wyglądała sytuacja więźniów w PRL i jak wówczas zbierano i analizowano dowody zbrodni.

W dalszej części spaceru uczestnicy udali się do Kantoru. Przewodniczka krótko przedstawiła samą historię tego budynku oraz opowiedziała, jakie funkcje pełnił on na przestrzeni lat i w jakim celu został wzniesiony. Miejsce to związane było również z Julianem Blachowskim, dla którego Kantor był miejscem pracy. Początkowo kariera Blachowskiego jako urzędnika rozwija się, ale jego działalność polityczna i społeczna oraz problemy w życiu prywatnym przyczyniły się do jego degradacji zawodowej, co w konsekwencji doprowadza do narastania w nim złości i frustracji. Historia ma finał 26 czerwca 1932 roku, kiedy to strzela i zabija na miejscu dyrektora Zakładów Żyrardowskich - Gastona Koehlera- Badina. To właśnie jego uznaje się za głównego odpowiedzialnego za degenerację Zakładów, a co za tym idzie za biedę i wykorzystywanie żyrdardowskich robotników. Dlatego też Blachowski dla niektórych był szaleńcem, a dla innych stał się bohaterem. Ostatecznie Blachowski zostaje ułaskawiony przez prezydenta Ignacego Mościckiego.

Dalej uczestnicy udali się na ulicę Armii Krajowej, gdzie mieściła się willa kierownictwa fabryki. W tym miejscu przedstawiona została historia przestępstwa o wymiarze gospodarczym, ale będąca przyczynkiem do cierpienia i niedoli wielu Żyrardowian pracujących w zakładach Iniarskich. Tutaj zwiedzający poznali historię największego aferzysty Żyrardowa, Marcela Boussaka, który w okresie hiperinflacji marki polskiej wszedł w posiadanie Zakładów Żyrardowskich, kupując je po niższej cenie niż kwota jaką przeznaczono po I wojnie światowej na odbudowę fabryki. Marcel Boussak doprowadził fabrykę na skraj bankructwa. Tzw. afera żyrdardowska przyczyniła się także do ochłodzenia stosunków polsko-francuskich.

Potem grupa udała się do Pałacyku Tyrolskiego przy ulicy B. Limanowskiego. Pałacyk Tyrolski był domem dla córki Karola Dittricha oraz Ludwika Marcellinego. W miejscu tym doszło do tragedii – w pożarze zginęła córeczka pary - Mary Marcellin. Dittrichowie opuścili Żyrardów, ale po mieście zaczęły krążyć legendy, że w domu tym straszy. Co poniektórzy widzieli ducha Anny Marcellin przechadzającego się po domu z tęsknoty po utraconym dziecku. Jednak jak wskazała jedna z

uczestniczek spaceru, która przez wiele lat pracowała w tym budynku – jej nigdy nie spotkały żadne niewytłumaczalne historie.

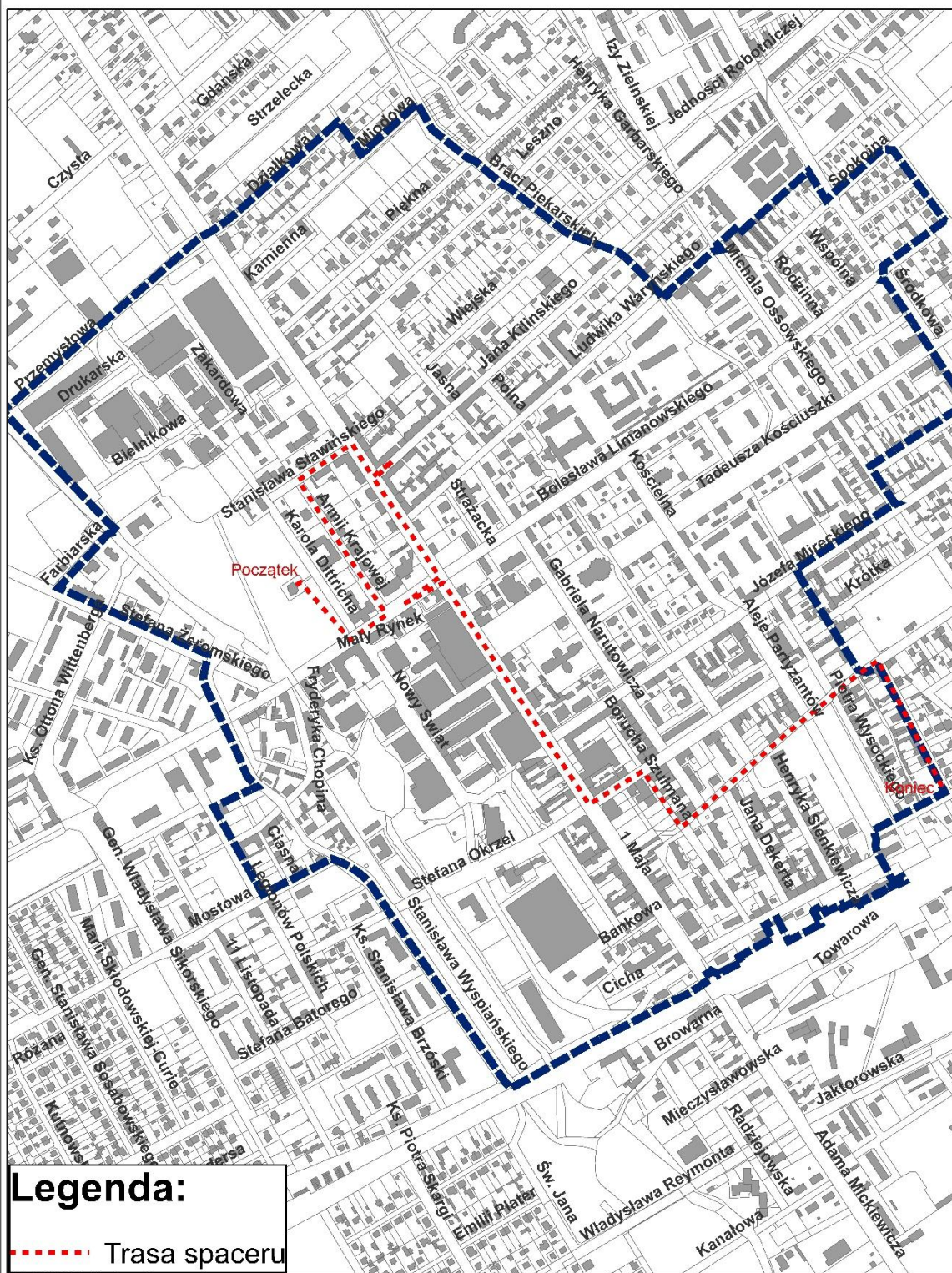
Następnie grupa udała się na ulicę Jana Kilińskiego, gdzie już o zmroku została przedstawiona historia Arno Dachsa – najgorliwszego nazisty mieszkającego w Żyrardowie. Arno Dachs bez skrupułów potrafił wydać innych mieszkańców Żyrardów za działalność konspiracyjną, czym naraził się Armii Krajowej. Jednak wiadomo było, że wykonanie wyroku przez żołnierzy AK będzie wiązało się z konsekwencjami dla całego miasta, dlatego uknuto spisek. To właśnie na ul. Kilińskiego (dawna Bracka) dokonano zamachu na życie Dachsa przez Jodłowskiego i Mińkowskiego. Spisek polegał na zmyleniu hitlerowców i skierowaniu ich uwagi na kuzynów Dachsa Schmidtów, z którymi rzekomo Dachs miał być w konflikcie. Ostatecznie sprawa nie została wyjaśniona, a miastu udało się uniknąć konsekwencji.

Kolejnym punktem na trasie spaceru była ulica 1 Maja 74, gdzie mieściła się restauracja Przystanek. Tutaj przewodniczka opowiadała o tym jak po pracy bawili się mieszkańcy Żyrardowa w czasach powojennych. Tu także przedstawiono historię morderstwa Tadeusza Łagutka, za które skazano Artura Jankowskiego.

W dalszej części spaceru zwiedzający udali się na ulicę Henryka hr. Łubieńskiego, gdzie przedstawiono przebieg morderstwa Jana Bobrowski i Józefa Romanka. Do tragedii doszło po libacji alkoholowej, po której właśnie na ul. Łubieńskiego doszło do morderstwa dokonanego przez Jana Denocha. Co więcej zabójca wraz ze swoimi towarzyszami, po zbrodni dalej się bawił, jednak milicji udało się schwytać sprawcę. Denoch został skazany na karę śmierci. W tym miejscu przewodniczka opowiedziała także, w jaki sposób odbywało się wykonywanie kary śmierci w polskich warunkach oraz kiedy został w Polsce wymierzony ostatni raz taki wyrok.

Spacer spotkał się z dużym zainteresowaniem wśród uczestników. Dopytywali przewodniczki o szczegóły, a także opowiadali swoje wspomnienia i anegdoty związane z poszczególnymi historiami. Na koniec przewodniczka zapytała mieszkańców, w jakich spacerach chcieliby wziąć udział w kolejnych miesiącach. Wskazywano na chęć zapoznania się z tematem dotyczącym dziedzictwa żydowskiego w Żyrardowie, a także obyczajów, zabaw w dawnym Żyrardowie.

Spacer z przewodnikiem: "Kryminalny Żyrardów" 14.09.2019

DOKUMENTACJA ZDJĘCIOWA

Zdjęcie. 1– Spacer z przewodnikiem

Źródło: Zdjęcia własne, wykonano 14.09. 2019 r

Zdjęcie 2- Spacer z przewodnikiem

Źródło: Zdjęcia własne, wykonano 14.09. 2019 r.

Zdjęcie. 3- Spacer z przewodnikiem

Źródło: Zdjęcia własne, wykonano 14.09. 2019 r

Zdjęcie. 4 – Spacer z przewodnikiem

Źródło: Zdjęcia własne, wykonano 14.09. 2019 r.

Zdjęcie. 5- Spacer z przewodnikiem

Źródło: Zdjęcia własne, wykonano 14.09. 2019 r.